

Integrované využívání vědních oborů — krok k vyšší kvalitě ve vojenství

Předpokladem k dosažení vyšší kvality vojenskovo-vědecké práce se stále více stává integrované využívání různých vědních oborů. Z tohoto důvodu je závažným úkolem posilování vzájemných vztahů vojenské vědy s ostatními vědami k jejich efektivnímu využití ve vojenství. Cílem článku je upozornit na podstatu i na některé metody rozvíjení vojenskovo-vědecké práce, které zabezpečují integraci vojenské vědy s ostatními vědami.

Zesílení vlivu vědy na řešení všech základních otázek soudobého vojenství vyžaduje zdokonalovat nejen tradiční metody vojenskovo-vědeckých výzkumů, ale také necházet a rozpracovávat nové přístupy a metody, které umožní komplexně, při úsporném vynaložení sil, prostředků a času, přinášet efektivní výsledky.

Protože převážná část problémů a úkolů dalšího rozvoje výstavby a přípravy armády má komplexní charakter, je řešitelná jen za předpokladu integrace poznatků z řady vědních oborů.

Vyplývá to ze skutečnosti, že vědeckotechnický pokrok a základní změny ve vojenství vedly k rozšíření vzájemných vztahů vojenské vědy se společenskými, přírodními a technickými vědami a k vyčlenění speciálních odvětví vědeckých poznatků, které se zabývají vojenskou problematikou.

Zkušenosti z válek, výstavba ozbrojených sil a teoretické výzkumy ukazují, že výsledků přírodních a dalších věd je nemožné využívat bezprostředně v hotové podobě. Jsou potřebné vhodné metodologické principy a způsoby přechodu od bezprostředních výsledků příslušných věd k podstatným součástem vojenské vědy.

Do popředí vystupují nálehavě nové požadavky na organizaci, tvorbu a činnost vědeckých kolektivů, prognostickou činnost a systémový přístup k řešení vojenskovo-vědeckých výzkumů, včetně využívání celostátního základního a aplikovaného výzkumu pro potřeby zvyšování vojenské (obraně) síly státu.

Proces diferenciací a integrace věd — jednotlicí metodologické funkce marxisticko-leninské filozofie

Růst metodologických problémů v rozvoji vědeckého poznání je nesporným faktem. Je to možné objasnit dvěma zvláštnostmi současného vědeckého poznání. Především bouřlivý proces diferenciací vědy přispěl k osamostatnění vědních oborů. Objevila se určitá izolovanost vě-

deckých teorií a metod jedněch vědních oborů od jiných oborů vědeckého poznání. V konkrétních vědních oborech však vznikly nové problémy, které nemohly být řešeny v rámci daného vědního oboru pouze jeho vlastními prostředky poznávání. Jsou to úkoly se značnou mírou obec-

nosti ve srovnání s konkrétními problémy jednotlivých vědních oborů. Přitom vyřešení konkrétních problémů stále více záviselo na vyřešení obecných problémů.

Je pochopitelné, že obecné problémy nemohou být řešeny v rámci jednotlivých vědních oborů. Izolovanost a relativní samostatnost nových vědních oborů vystrídala aktivní vzájemná výměna. Rozvíjí se proces integrace vědy. Metodologie však není jen výměna nahromaděných poznatků a metod. Je i učení o metodách, které plní funkci metody, a používá se ho jako nástroje k řešení problémů vědeckého poznání.

Ukázalo se, že podobnou funkci neplní jakýsi jeden vědní obor. Metodologická funkce se realizuje veškerým vědeckým poznáním, celou vědou. Avšak vklad každého vědního oboru k vytváření a rozvoji metodologie není zdaleka stejný. Každý z oborů vědeckého poznání může plnit v poměru k druhým dílčí metodologické funkce. **Funkci všeobecné metodologie ve vztahu ke všem jednotlivým vědním oborům, tedy i k vojenské vědě, plní marxisticko-leninská filozofie.** Tato její úloha je určena specifickostí filozofických poznatků. Filozofie zkoumá nejobecnější zákony přírody, společnosti a myšlení. Krajně obecný charakter filozofického poznání určuje, že vystupuje jako všeobecná metoda ve všech vědních oborech i jako učení o metodách. Zákonů a kategorií dialektického a historického materialismu se používá jako všeobecných principů přístupu k řešení problémů jednotlivých vědních oborů.

Jejich trvalá hodnota spočívá v tom, že je jich používáno jako prostředků poznání a přeměny světa a jako orientačních východisek správného směru vědeckého výzkumu. Dialektický materialismus si nedělá nárok na to, že dá jednoznačný recept poznávání konkrétních jevů. Může však ukázat, jakým směrem se má výzkum a hledání pravdy ubírat a preventivně chránit před hledáním proudu tam, kde není možné se jí dopátrat. Dialektickomaterialistická metodologie vyvažuje vědecké poznání správným chápáním východisk našeho poznání a přesvědčuje o zásadní poznatelnosti světa a jeho jevů i procesů.

Zvláštnosti rozvoje vojenské vědy, dynamika prolínání věd ve vojenství

Vojenská věda se rozvíjí v souladu s obecnými procesy a zákonitostmi zdokonalování vědy. Vstřebává všechny nejmodernější úspěchy a vymoženosti lidského vědeckého poznání a vyjadřuje tak jeho dosaženou úroveň. I to je výsledek integrace věd.

Sféra sociálního poznání a činnosti se nemůže omezit jen na filozofii jako na svůj filozofický základ. **Hluboká analýza sociálních procesů předpokládá opírat se nejen o filozofické, ale i o politickoekonomické a sociálně politické myšlení.** Věda o společnosti v socialistické společnosti se rozvíjí na metodologickém základě marxismu-leninismu — jediného uceleného učení, které spojuje filozofii, politickou ekonomii a vědecký komunismus. Marxismus-leninismus je metodologickým základem nejen revolučního myšlení, ale i revoluční činnosti a praxe.

Věda je nejen formou správného chápání objektivní skutečnosti, je i prostředkem jejího přetváření. Plní tedy i regulační (účinně praktickou) funkci. Věda se stále ve větší míře stává samostatným faktorem společenského rozvoje, bezprostřední výrobní silou. Věda ve vojenství se stává bezprostřední vojenskou silou.

Důležitým aspektem procesu přeměny v bezprostřední výrobní sílu a ve vojenství v bezprostřední vojenskou sílu je otázka v něm uplatněných různých vědních oborů. V literatuře se názory na tento problém různí. Někteří autoři se domnívají, že se tento proces týká pouze technických a přírodních věd. Tento problém je třeba řešit na základě historického přístupu.

Proces přeměny vědy v bezprostřední výrobní sílu postupně rozšiřuje okruh vědních oborů a vědeckých poznatků, které se stávají výrobní silou. Na počátku tohoto procesu, tj. při vzniku strojní výroby v kapitalistické společnosti byly do výroby vtaženy bez jakýchkoli pochyb technické vědy. Během historického vývoje byly do tohoto procesu přitahovány i přírodní vědy. Přírodní vědy nejprve teoreticky objasňovaly ty technologické operace, které existovaly ve výrobě na empirickém základě. Ani společenské vědy nezůstávaly mimo proces přeměny v bezprostřední výrobní sílu. Jejich poznatky se ztělesňují v individuálních kvalitách pracovníků ve výrobě. Je nutné souhlasit s těmi autory, kteří usuzují, že okruh vědních oborů, bezprostředně spojených s materiální výrobou, se v průběhu vědeckotechnické revoluce rozšiřuje.

Byly-li ještě počátkem století zřetelně odděleny, potom jsou nyní hranice mezi nimi neobyčejně pohyblivé. Metody a postupy, vypracované jednou vědou, rychle pronikají a využívají jich druhé vědy.

Vojenská věda velmi úspěšně využila specifických zvláštností rozvoje soudobé

vědy. Vojskovědecká činnost začala nabývat na stále více vědeckém charakteru. Její výzkumy se staly systematictější, důslednější, cílevědomější a efektivnější. Značně se zvýšila teoretická úroveň vojenské vědy. Ještě v nedávné minulosti měl proces vojenského poznávání zřejmý empirický charakter. V současné době má vojenská věda teoretické poznatky na vysoké úrovni.

Existují však bariéry dalšího zefektivnění vojskovědecké práce, které je třeba překonávat. Jde v první řadě o přípravu vojskovědeckých kádřů. Požaduje se na nich vysoká odborná připravenost, která se vyznačuje nejen vysokou specializací, ale i širokým vojskoodborným rozhledem a schopností aplikovat a využívat hranicích vědních oborů.

Integrace vědeckých poznatků se projevuje nejen ve zdokonalování metodiky vědeckého poznání, v rozvoji systému metod, postupů a způsobů vědeckého zkoumání, ale i v přímém kontaktu různých vědních oblastí, ve vzniku množství hraničních vědních oborů, stíráním hranice mezi vědními oblastmi a vznikem teorií, které je obtížné zařadit některé jediné vědě. Tyto procesy v plném rozsahu zasáhly i vojenskou vědu (např. vojenskou kybernetiku, vojenskou psychologii, letecké zdravotnictví atd.).

V soudobých vojskoteoretických poznatcích je možné vyčlenit nejméně tři velké složky:

- vojskovědní poznatky, které tvoří páteř vojenské teorie a vojenské vědy v jejím původním poslání,
- aplikace jiných věd na specifické podmínky vojenství,
- systém vědeckých poznatků, které plní metodologické funkce ve vztahu k vojenské teorii a praxi.

Velmi početné aplikace ve vojenství mají společenské, přírodní a technické vědy. Znamená to, že vojenská věda, jádro vojskoteoretických znalostí, zapojuje a v zájmu rozvoje vojenské teorie a praxe organizuje široký okruh různých věd, jednotlivých teorií a koncepcí. V tomto smyslu teorie vojskovědecká nemá přesnou strukturu.

Např. obecná teorie vojenského umění (strategie, operační umění, taktika), teorie velení vojskům a teorie řízení vojenské výstavby, teorie výcviku a výchovy vojáků i historie vojenského umění a rozvoje ozbrojených sil patří nesporně do vojenské vědy.

Avšak historii vojenské vědy a ozbrojených sil zkoumá vojskohistorická věda, která je názorným příkladem hranič-

ní vědy. Jednak tvoří část obecné historie (zkoumá válku jako sociální jev), jednak se přimyká k vojenské vědě (zkoumá historii válek z vojenské stránky a v podstatě dubluje jeden z úseků vojenské vědy a slouží k celkovému jejímu rozvoji). Obdobné je to s válečnou ekonomikou.

Rada věd je aplikována na specifické podmínky vojenství. Podle oblasti aplikace poznatků, charakteru jejich spojení s praxí a specifičnosti využití poznatků jsou podřízeny potřebám teorie a praxe. Časem se stávají tyto vojskoteoretické poznatky jejími stálými prvky. Názornou ilustrací tohoto procesu může být vojenská historie, vojenská topografie, vojenská pedagogika, vojskotechnické obory, vojenské lékařství atd. Stálým, a to velmi důležitým prvkem vojskoteoretických znalostí v socialistických zemích, je marxisticko-leninské učení o válce a armádě.

Proces formování a rozvoje vojskoteoretických poznatků není ukončen. K takovému stavu vojskoteoretických znalostí, které by bylo možné kvalifikovat jako dokončený definitivní systém, nikdy nedojde. V průběhu rozvoje vojenství, jeho potřeb požadavků a vědeckých poznatků bude proces rozvoje a zdokonalování struktury vojskoteoretických poznatků pokračovat. Objeví se nové obory, které upevní spojení vojenské teorie s novými nebo i tradiční vědní obory. Názorným příkladem toho je vznik vojenské kybernetiky jako jedné z odvětví aplikované kybernetiky.

Matematizace vojskovědeckého poznání a široké využívání modelování ve vojskoteoretických výzkumech vedou i k širokému využívání matematické symboliky a ke zpracování speciálních znaků a symbolů. Se zavedením automatizovaných soustav velení vojsků a výpočetní techniky do procesů vojenských výzkumů se začala vojskopráctická informace zpracovávat a archivovat ve formě vhodné pro samostatné počítače: na děrných páskách, děrných štítech atp. Cílevědomě jsou zaváděny speciální jazyky — algoritmy. To vše ovlivňuje i tradiční snahy používat grafických schématických a kartografických forem ve vojském výzkumu a podstatně mění charakter vojskovědeckého zkoumání a formy záznamu výsledků tohoto zkoumání.

V současné době je vojskovědecká práce v ČSLA zaměřena zejména na řešení vlastní vojskoteoretické, vojskopolitické, vojskotechnické, vojskolékařské a veterinární problematiky a je účelově organizována do oblastí:

- vojenských věd,

- společenských věd,
- přírodních a technických věd,
- lékařských věd a
- veterinárních věd.

Požadavky interdisciplinárního a komplexního řešení problémů v jednotlivých oblastech a mezi nimi názorně vyplývají z příkladu základních úkolů, které pro jednotlivé vědní oblasti v ČSLA vystavují v současném období.

V oblasti vojenských věd jde mimo jiné o rozpracování obecných problémů vojenské vědy, teorie vojenského umění a především možného charakteru budoucí války a pravděpodobných variant jejího zahájení, dále efektivních způsobů řešení operačně taktických úkolů uskupeními vojsk, problémů všestranného zabezpečení operací (bojové činnosti). Významné místo má zdokonalování velení vojskům s použitím soudobých i perspektivních prostředků velení i hledání cest ke zdokonalování a dalšímu rozvoji výstavby, organizační struktury a orgánů velení.

V oblasti společenských věd vznikají nové úkoly spojené s rostoucí agresivitou imperialismu a jeho ideologickou diverzí, s požadavky na psychologickou přípravu vojsk v soudobých podmínkách možného vedení boje. Jde zejména o teoretické rozpracování a praktické využití leninských principů výstavby socialistické armády, zákonitostí a principů stranickopolitické práce a její efektivnosti, rozpracování metodologických a sociálně politických problémů výstavby a přípravy ČSLA, leninského pojetí morálně politické a psychologické přípravy a výchovy a v neposlední míře zkoumání otázek přátelství bratrských armád ve zbraní. Důležité místo v komplexu vědecké práce v ČSLA má rozpracování a uplatňování vojenskopolitických aspektů v jednotlivých vědních oborech.

V oblasti přírodních a technických věd jde o to, prostřednictvím začlenění vojenskotechnických poznatků do systému vojenské teorie a do vojenskoteoretických

poznatků posunout vojenskou vědu na vyšší kvalitativně vyšší úroveň. Současně vojenská věda zkoumá způsoby použití vojenské techniky na bojišti, její bojovou efektivnost a způsoby jejího zvyšování. Tím, že vojenská věda tyto problémy zkoumá a analyzuje výsledky bojové činnosti, cvičení, vojskových zkoušek zbraní a techniky a jejich každodenního provozu, vytváří současně požadavky na zdokonalování (modernizaci) i vývoj nových typů zbraňových systémů a vojenské techniky. Ty se však realizují v rámci vojenského technického rozvoje. Současně se zkoumá bojového použití vojenské techniky se stanoví cesty nejracionálnějšího využívání materiálních a technických prostředků k zabezpečení bojové činnosti. Samostatné úvahy vyžaduje zkoumání vlivu technických a přírodních věd i jejich využívání ve vojenství.

V oblasti lékařských věd se vytvářejí celé komplexy speciálních oborů a úseků, které vyžadují interdisciplinární výzkum. Typické hraniční úseky vytvářejí např. výzkumy zdravotnické ochrany proti jaderným zbraním, vojenské toxikologie a zdravotnické protichemické ochrany, vojenské epidemiologie a farmacie. Nejinak je tomu ve výzkumu válečné chirurgie, válečného vnitřního lékařství a vojenské hygieny, které navíc dávají svým netradičním a odvážným přístupem řešení problematiky nové impulzy i pro civilní lékařskou praxi. Obdobné příklady je možné najít i v **oblasti vojenských veterinárních věd**.

Vojenská věda má ve vojenskovědeckém potenciálu velmi specifické nezastupitelné místo. Jako specializovaná vědní oblast pocítuje sama na sobě vliv rozvíjející se vědy jako celku. Zároveň vojenská věda na základě hlubokého poznání zákonů ozbrojeného zápasu analyzuje široký okruh vědeckých poznatků a využívá jich pro řešení aktuálních problémů rozvoje vojenství a posílení obranyschopnosti země.

Některé metody integrovaného využívání věd ve vojenství

Závažným problémem zkvalitňování vojenskovědecké práce k posílení její koncepčnosti, komplexnosti a zejména výsledné efektivnosti je uplatňování metod, které zabezpečují interdisciplinárnost výzkumů v jednotlivých vědních oblastech, ale i mezi oblastmi. Je obtížné pokrývat obory tam, kde se nedají ujasnit metody řízení komplexních úkolů, zejména z hlediska odpovědnosti za jejich celkové řízení a koordinaci prací. Tam musí zasa-

hovat ústřední řídicí orgány a řízení těchto komplexních úkolů usměrnit.

Příkladem interdisciplinárního systémového přístupu byla komplexní výzkumná studie k vybraným teoretickým otázkám zvyšování obranyschopnosti ČSSR, zpracovaná v ČSLA mezi XV. a XVI. sjezdem KSČ v návaznosti na jednotný program společenských věd, po XV. sjezdu KSČ. Výrazně se projevila týmová práce, neboť se na ní podílely kolektivy z různých oblastí

vojenské teorie a praxe, složené z pracovníků druhů vojsk a služeb, správ a samostatných oddělení MNO, pracovišť výzkumné a vývojové základny ČSLA a vojenských vysokých škol, s plným využitím organizačních a řídicí funkce vojenské vědy.

Úkoly, které zabezpečují účinnou spolupráci vojenské vědy s ostatními vědami, zahrnují široké spektrum problémů. Jsou spjaty se zdokonalováním plánování základního výzkumu a s posílením vztahů mezi pracovišti VVZ ČSLA a civilními vědeckými pracovišti. Přitom je důležité určení vzájemného poměru mezi základním a aplikovaným vojenskovědeckým výzkumem s důrazem na nejpřesnější obory. Při plánování vojenskovědeckých prací i při jejich plnění je nutné v širší míře využívat metod vojenskovědeckého prognózování a systémové analýzy.

Nevyhnutelnost upevňování obranyschopnosti země vytváří odpovídající úkoly před naší vojenskou vědou, která formuluje konkrétní požadavky na ostatní vědy. Problém upevnění vztahů mezi nimi je dnes stále aktuálnější.

Jedním z důležitých úkolů řídicí a organizační funkce vojenské vědy je proto využití úspěchů vědy a techniky ve vojenství. Vojenská věda se současně chová jako „filtr“, který člení úspěchy vědy a techniky podle stupně jejich aktuálnosti pro vojenství i jako „magnet“, který přitahuje vědecký výzkum k řešení problémů upevňování obranyschopnosti země. Rozhodující úlohu má politika, která vytváří sociální požadavky na posílení vztahů mezi vojenstvím a vědou a osvětluje tyto vazby mravními cíli a motivy. Úkolem vojenské vědy je sladit mechanismus těchto vztahů. Je třeba konstatovat, že přes jejich složitost se daří s využitím vhodných kontaktů na různých stupních řízení dostávat např. spolupráci ČSLA s ČSAV a SAV v posledních letech na kvalitativně novou úroveň.

Osvědčené formy spolupráce orgánů ČSLA s orgány resortů v oblasti aplikovaného výzkumu a vývoje neměly v předchozích letech adekvátní formy spolupráce v oblasti základního výzkumu. Tento stav se postupně lepší realizovanými dohodami o spolupráci, prováděnými organizačními opatřeními i zaváděnými formami spolupráce.

Z hlediska současného stavu a tendencí vývoje vztahů mezi vojenstvím a základním výzkumem je možné konstatovat:

— Vznikl reálný předstih technických a přírodních věd před vojenstvím, dále se prohlubuje tradiční spolupráce vojenských a civilních orgánů a institucí v oblasti

společenských věd. Systematičtější a s vědeckou kvalifikací jsou sledovány a hodnoceny všechny dostupné výsledky základního výzkumu. Je však zřejmé, že prakticky neexistuje ani jediný vojensky neútrápní vědní obor.

— Jsou vytvářeny předpoklady, které umožňují včasné využití výsledků základního výzkumu jak přímo ve vojenské praxi, tak i při aplikovaných výzkumech a dalších navazujících pracích.

— Plánovací činnost ozbrojených sil se opírá o závěry prognóz vývoje a předpokládaných výsledků vědy. Hodnotí se možný vliv jednotlivých vědních oborů ve vojenství, rozvíjí se interdisciplinární spolupráce ve vědě.

— Významnou rezervou je výchova vědeckých pracovníků, zejména pro perspektivní vědní obory a vytváření podmínek pro efektivní využívání kvalifikace.

K dalšímu zlepšení podmínek pro využívání výsledků výzkumu se jeví potřeba důkladněji pracovat s vědeckoinformačními materiály a dále zkvalitňovat vědeckoinformační systém mezi ČSLA a ČSAV i resorty.

Významná úloha připadá specialistům a vědeckým pracovníkům ČSLA, kteří pracují v kolektivních pracovních a poradních orgánech ČSAV a SAV i v účelově zřízených dočasných pracovních skupinách. Výrazné zlepšení spolupráce i využití výsledků se očekává od aktivní účasti řady specialistů ČSLA, kteří pracují v řadách státních programů a stěžejních směrů základního výzkumu. K tomu jsou vytvářeny předpoklady i rozšířením vzájemných styků pracovníků a funkcí orgánů ČSLA a ČSAV (SAV) k aktuálním problémům zkvalitňování a zefektivnění této spolupráce i jejich účasti na jednání vrcholných vědeckých orgánů, nebo pořádání společných vědeckých shromáždění.

Vzhledem k tomu, že nejzávažnější problémy vojenskovědeckých výzkumů i využívání civilních výzkumů ve vojenství mají komplexní interdisciplinární charakter a jsou řešitelné proto jen za předpokladu integrace řady vědeckých oborů, ukazuje se do budoucna jako perspektivní **vytváření společných pracovních týmů**, složených z kvalifikovaných pracovníků VVZ ČSLA, ČSAV (SAV) a případně i jiných resortů.

Týmová práce ve vědě se stává jedním z nástrojů komplexní racionalizace, přispívá ke zdokonalování kooperace práce, zvyšuje produktivitu a efektivnost tvůrčí činnosti a zejména vytváří předpoklady pro získávání a aplikaci kvalitativně nových vědeckých poznatků. Z tohoto důvodu vy-

stupují naléhavě do popředí i nové požadavky na organizaci, tvorbu a činnost vědeckých kolektivů a vědeckých týmů. Úkol dosáhnout nejvyšších tvůrčích výsledků při řešení komplexních interdisciplinárních vědeckých problémů klade kvalitativně nové požadavky i na řízení, plánování a organizování kolektivního procesu vědecké činnosti.

Jde především o to, jakým způsobem vytvořit vědecké týmy k zabezpečení plného využití tvůrčích schopností jednotlivých vědeckých pracovníků. Nejdůležitějším předpokladem, jak zvýšit tvůrčí výsledky vědeckého kolektivu a každého jeho člena, je jejich vědecky zdůvodněné utváření, jejich složení z vědeckých vhodných vědních oborů. Dále v průběhu výzkumného procesu jde o soustředění tvůrčího úsilí na řešení správně vytypovaného konkrétního problému a vzájemné spojování činnosti člena vědeckého kolektivu. Toto spojování spočívá zejména v jejich věcné i časové koordinaci a ve vzájemné oponentuře dosažených výsledků.

Závažným problémem se mnohdy stává sociální vztah jednotlivých vědeckých pracovníků k vědeckému kolektivu. Tým, který řeší komplexní vědecký úkol, je spjat společ-

nými zájmy a společnou snahou dosáhnout jednotného cíle. Složitost a obtížnost organizace takového kolektivu je v tom, aby v rámci řešení úkolu byly zajištěny podmínky, v nichž by žádný člen kolektivu neztratil svou tvůrčí jedinečnost. Je však evidentní, že vědec, který se stal členem komplexního kolektivu, musí přísně rozlišovat pojmy vědecké jedinečnosti, individuality a vědeckého individualismu. Je-li vědeckým individualistou, není v podstatě schopen podílet se na komplexním úkolu.

Význam týmové a víceoborové vědecké práce a úkoly, které z toho vyplývají pro vědecká pracoviště ČSLA, byly objasněny na poradě stranického aktivu společenskovo-vědních pracovišť ČSLA 27. 1. 1977. Poznámky z této problematiky, zahrnuté do sborníku „Týmová práce ve vědě a vědecké kolektivy“, vydaném Hlavní politickou správou ČSLA spolu s Vojenským historickým ústavem, nabývají na aktuálnosti. Potřeba vytváření vědeckých týmů a jejich náročné vedení vyvstává zejména u komplexních úkolů, které zasahují do různých vojenskovo-vědních oblastí v ČSLA i do vojenských a civilních výzkumných pracovišť.

Předpokladem k dosažení vyšší kvality vojenskovo-vědecké práce se stále více stává integrované využívání různých vědních oborů. Vedle důsledného využívání mezinárodní vědecké spolupráce proto patří mezi základní metodologické požadavky na vojenskovo-vědeckou práci:

- tvůrčí využívání marxismu-leninismu jako světónázorového a metodologického základu vojenské vědy,
- systémovost výzkumů ve všech oblastech teorie a praxe vojenství,
- cílevědomost využívání výsledků výzkumů celostátní výzkumné a vývojové základny s použitím vhodných forem integrace vojenské vědy s ostatními vědami.